

УНІВЕРСІТЭТ

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

У газеце
“Універсітэт”
прайшлі
прафесійную
школу многія
“акулы пяра”. Тут
працавалі
вядомыя
журналісты Віктар
Дашук, Уладзімір
Бельскі, Сяргей
Бяспалы, Ірына
Дзяргач, Сяргей
Крапівін,
Аляксандр
Лазоўскі, Сяргей
Плыткевіч, Вольга
Улевіч, Васіль
Фядосенка, Сяргей
Грыц і інш.

Усяго праглядаў: 2

[Рубрыкі](#)
[Кантакты](#)
[Архіў PDF](#)
[Відэа](#)
[Фота](#)
[Спецпраекты](#)
[Медыя](#)
[Гасцёўня](#)

АКТУАЛЬНА / КАДРЫ БДУ

Кадры БДУ для АІПІ: у трэндзе электронныя гуманітарыі

1 Apr, 2021.

Усяго праглядаў: 50

У топе месцаў для размеркавання сярод
выпускнікоў БДУ – Нацыянальная

ЭМОЦЫІ АЛЬМА МАТАР

акадэмія навук Беларусі. Аб'яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН – адна з найлепшых устаноў для тых, хто абраў сваім лёсам навуку і хоча бачыць практычнае прымяненне ўласных распрацовак.

Загадчык лабараторыі распазнавання і сінтэза маўлення Юрась Гецэвіч (выпускнік ФПМІ БДУ 2007 г.)

Беларуская мова – актуальна і запатрабавана

Лабараторыя распазнавання і сінтэзу маўлення – адна з 21, адметная сваёй працай з рознымі мовамі. Яна займаецца аўтаматызацыяй бізнеспрацэсаў з выкарыстаннем штучнага інтэлекту і аўтаматызаванай апрацоўкай тэксту і маўлення. За амаль 60-гадовую гісторыю мае мноства ўласных распрацовак і міжнародных кантактаў. Сёння прыярытэтны кірунак працы – пашырэнне прысутнасці сістэм апрацовак беларускай мовы як у навуковай прасторы, так і для паўсядзённага ўжытку.

Напрыклад, вядомая мабільная праграма з аўдыягідам [KrokApp](#) дапамагае даведацца пра будынкі, вуліцы і культурныя аб'екты Беларусі. Сэрвіс [Corpus.by](#) змяшчае для тэсціравання розныя часткі сістэм распазнавання і сінтэзу маўлення, а таксама

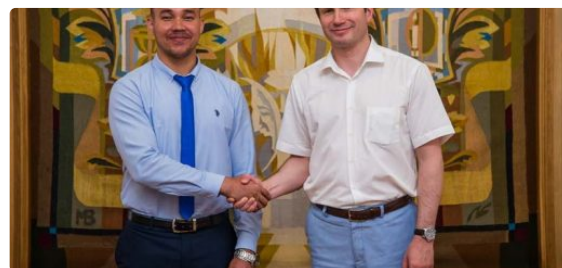
БДУ НА YOUTUBE

КРОС-МЕДЫЙНЫЯ ПУБЛІКАЦЫІ

Пра ролю асоб. У БДУ ўзнагародзілі найлепшых студэнтаў за 2019 год

Ровшен Атаев: «Учыцца на адны дзесяткі рэальна!»

«Забрала дакументы, но вернулась, потому что нравится и учеба, и город». Дважды студентка БГУ из Казахстана

сістэм

РЭЗАНАНСНАЕ ВІДЭА

gost konstantin kozadaev

камунікацыі. Загадчык лабараторыі Юрась ГЕЦЭВІЧ (выпускнік ФПМІ БДУ 2007 г.) падкрэслівае:

– Любы чалавек, выкарыстоўваючы сэрвісы для сваіх патрэб, можа даслаць нам заўвагі і прапановы, і разам з намі зрабіць іх больш дасканалымі. Нашы кліенты – грамадзяне, навукоўцы, інжынеры і нават цэлыя кампаніі, якіх цікавяць разнастайныя задачы ў галіне апрацоўкі тэкставай ці гукавой інфармацыі. Таму зараз мы шмат з кім супрацоўнічаем. Напрыклад, наша сістэма сінтэзу маўлення зараз убудовваецца ў інтэрнэтсайты, парталы – у тым ліку для таго, каб агучваць версіі тым, хто мае праблемы са зрокам. Так мы папулярызуюем беларускую мову.

Будынак АППІ

Рабіць тое, што важна зараз і што падабаецца

Па словах Юрася Станіслававіча, у лабараторыі ад 10 да 20 праектаў у рознай фазе. Яны не проста займаюцца аўтсорсам, а бяруць складаныя задачы, звязаныя з мовай, культурай, гісторыяй. Часта ў іх можа

АКТУАЛЬНАЕ ВІДЭА

Студент года БГУ -2020 | ...

ГРАМАДСКАЕ ВІДЭА

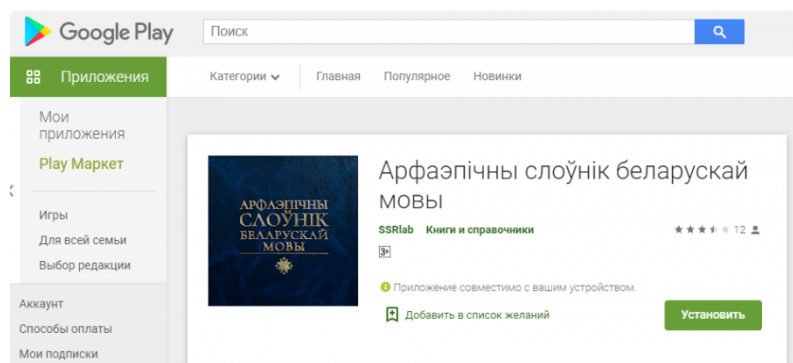
INNSTART BSU 2020 | Пр...

БАКАНСІІ

не быць замоўцы, яны распрацоўваюцца таму, што задача новая, актуальная і падабаецца калектыву. Дарэчы, у штаце зараз працуе 15 спецыялістаў, 30 % з якіх – выпускнікі БДУ. Пытанне развіцця электронных рэсурсаў для беларускай мовы – задача № 1 для навуковага свету, і яе вырашаюць у лабараторыі.

– Сумесна з Інстытутам мовазнаўства імя Якуба Коласа мы зрабілі «Арфаэпічны слоўнік беларускай мовы». Лінгвісты пераправерылі абноўленую версію сістэмы і выслалі заўвагі. У выніку мы дамагліся таго, што сістэма генерацыі фанетыкі пачатковых форм слоў беларускай мовы працуе правільна на 98 %, гэта высокі паказчык.

Супрацоўніцтва з БДУ

Лабараторыя плённа супрацоўнічае з факультэтам сацыякультурных камунікацый, філалагічным факультэтам і ФПМІ. З першым падпісана дамова аб стварэнні філіяла кафедры на базе лабараторыі.

– Мы абменьваемся досведам, публікацыямі, вучэбнымі курсамі, – кажа Юрась Гецэвіч. – У нас ёсць агульныя студэнты і нават у пэўным сэнсе агульныя супрацоўнікі. Са студэнтамі з беларускай, рускай, славянскай, рамана-германскай філалогіі пішам курсавыя і дыпломныя, потым бяром на працу. На ФПМІ курс «Распазнаванне і сінтэз маўлення»

Вакансіі

22 MAR, 2021

ВІНШУЕМ!

Нашы юбіляры

28 JAN, 2021

ДАЙДЖЭСТ

БДУ ў СМІ

31 DEC, 2020

АРХІЎ ГАЗЕТЫ

Выбярыце месяц

▼

ПАПУЛЯРНАЕ ЗА ТЫДЗЕНЬ

«Я вам не нравлюсь? Очень жаль!»
Институт бизнеса учит отвечать на провокации и справляться со стрессом
(130)

праходзіць зусім пайншаму, чым для лінгвістаў. Праграмісты больш падкаваныя з тэхнічнага боку, яны звяртаюць увагу на некаторыя дэталі, якіх лінгвісты не заўважаюць, – асабліва гэта тычыцца пытанняў бяспекі працы сэрвісаў, парталаў. Дзякуючы ім, мы пастаянна паляпшам платформу Corpus.by.

Лабараторыя з’яўляецца лагічным працягам курсаў, якія мы чытаем на факультэтах. Напрыклад, «Аналіз і сінтэз маўлення», «Праблемы штучнага інтэлекту», «Камп’ютарныя тэхналогіі ў лінгвістыцы». Студэнты звычайна хочуць працягваць. Калі ім спадабаўся нейкі праект, мы запрашаем на практыку ці напісаць курсавыя і дыпломныя праекты. Мы заўсёды шукаем месцы на размеркаванне для перспектыўных людзей.

А як жа навука?

Лабараторыя зараз уваходзіць у міжнародную асацыяцыю NooJ, у міжнародны цэнтр ведаў CLARIN па апрацоўцы беларускіх тэкстаў і маўлення, еўрапейскую тэхнічную супольнасць Europeana.

Зацікаўленыя маладыя навукоўцы распрацоўваюць у лабараторыі свае тэмы па дыпломных, магістарскіх, кандыдацкіх працах.

Штатныя супрацоўнікі рыхтуюць публікацыі па спецыяльнай сістэме, якая дазваляе атрымаць ад 10 да 30 артыкулаў у год.

– Мы больш з ІТ, чым з гуманітарнага боку, таму дапускаецца, калі ў артыкуле некалькі

Общежитие VS съёмная квартира: что лучше? (65)

Кадры БДУ для АІПІ: у трэндзе электронныя гуманітарыі (64)

Архіў PDF (61)

Студенческий оргкомитет и модная капсула: БГУ представил новинки к 100-летию (58)

Вакансіі (36)

История создания БГУ: 25 февраля 1919 г. – 30 октября 1921 г. Когда же был основан наш университет? (+видео) (32)

Рубрыкі (30)

Мая краіна Беларусь. А ці ведаеце вы, што... (30)

суаўтараў. Складана, а часам нават немагчыма, каб адзін чалавек зрабіў усё. Напрыклад, мы распрацоўваем нейкі сэрвіс, далей пішам для яго «хэлп» – вельмі разгорнутую даведку, пра тое, як ён працуе, яго практычную каштоўнасць. Ён становіцца падмуркам для будучага навуковага артыкула. Стараемся знаёміць з усімі партнёрамі моладзь, яны набываюць аўтарытэт, удзельнічаюць у канферэнцыях. Кожны месяц лабараторыя збіраецца на навуковы семінар. Тут абмяркоўваюцца зробленыя праекты, планы на наступны месяц. Калектыў розны: тут ёсць кандыдаты тэхнічных, філалагічных і гістарычных навук, ёсць людзі без ступеняў і на перакрываванні навук.

Калектыў маладых геніяў

Лабараторыя – гэта найперш людзі, якія робяць свой унёсак у супольную працу. Іх вельмі скрупулёзная праца у выніку паказвае, якія алгарытмы можна сабраць у нейкі сэрвіс, каб потым даць яго ў карыстанне ўсім ахвочым.

У маладых ёсць выдатная магчымасць павучыцца ў легенды беларускай навукі і старэйшага супрацоўніка Барыса Лабанава. Уся каманда дружная, а загадчык лічыць, што працуе з геніямі.

Лінгвіст як кава 3 у 1?

Супрацоўнікі могуць змяняць профіль з праграмістаў у лінгвісты і наадварот. Па жаданні ім падбяруць новы праект. Можна перайсці і ў іншую лабараторыю АІПІ, тут іх каля 30, напрыклад, займацца біямедыцынскімі выявамі, картаграфіяй ці касмічнай тэматыкай.

– Лінгвісты зараз вельмі запатрабаваныя, бо яны людзі з камунікацыйнай сферы. Часта ўзнікае задача: зрабіць мы можам што заўгодна, але для каго? На гэта адказваюць якраз яны, у лабараторыі нават ёсць спецыяльная методыка, як знаходзіць патэнцыйных партнёраў, кантакты. Праз удалыя перагаворы гуманітарыяў і тэхнічных спецыялістаў можна значна пашырыць бюджэт праекта ў замоўцы.

Нават слова «лінгвіст» зараз мяняецца на digital humanities, г. зн. «электронны гуманітарый». Ён не баіцца ўключыць дыктафон, падрэдагаваць свае файлы, зрабіць транскрыбацыю. Ён здольны перакласці тэкст ці нават напісаць прапанову праекта патэнцыйнаму замоўцу. Патрэба ў такіх спецыялістах ёсць заўсёды. А ад праекта залежыць аплата, тое, што зарабілі, і размяркоўваем паміж удзельнікамі.

Каго чакае лабараторыя?

– БДУ дае студэнтам добрыя веды, якія можна накіраваць, куды патрэбна. Мы не ставім планку па hard і soft skills, калі калектыў пагаджаецца, мы бяром чалавека на працу, а далей прапаноўваем кірункі для навучання і развіцця ў канкрэтных сферах і

праектах, – адказвае Юрась Гецэвіч.

Мы за тое, каб камп’ютарная лінгвістыка ўваходзіла ў шматлікія сферы народнай гаспадаркі – у медыцыну, у юрыспрудэнцыю, у гісторыкакультурны дамен, у турызм і г. д. Таму спрыяем, каб да нас размяркоўваліся розныя спецыялісты: гісторыкі, прадстаўнікі social sciences, іншыя гуманітарныя – перакладчыкі, юрысты. Але, канешне, праграмістам і лінгвістам у нас дарога адкрытая. І заўсёды стараемся ствараць асяроддзі, дзе ёсць навукоўцы з розных сфер.

На Corpus.by ёсць 70 сэрвісаў, дзе можна праявіць сябе. Таксама там мы бясплатна выставілі курс, дзе кожны можа праверыць свае навыкі.

Водгукі маладых спецыялістаў

Сяргей МАЕЎСКІ, малодшы навуковы супрацоўнік, выпускнік філалагічнага факультэта 2014 г.:

– На трэцім курсе філфака я трапіў на камп’ютарны семінар Вольгі Елісеевай. На пятым курсе захапіўся праграмаваннем і вэб-

дызайнам, першы
сайт прысвяціў
любімай дзяўчыне.
У 2019 г. скончыў
аспірантуру па
спецыяльнасці
«Прыкладная і
матэматычная
лінгвістыка» і
праграму
перападрыхтоўкі ў
Інстытуце бізнесу

БДУ па спецыяльнасці «Праграмнае
забеспячэнне інфармацыйных сістэм». З
Юрыем Гецэвічам пазнаёміўся ў час, калі ён
выкладаў на філфаку. Шкадую, што не
патрапіў у лабараторыю значна раней: вопыт
удзелу праектах на цяперашні момант быў бы
значным. Пасля працаўладкавання па
размеркаванні я спачатку займаўся
перакладамі і вычыткай беларускай версіі
сайтаў медыцынскіх устаноў Беларусі,
тэкставых матэрыялаў для
аудыягідаў, карыстальніцкіх інструкцый для
сэрвісаў праекта Corpus.by. Зараз у
маёй кампетэнцыі значна больш задач,
звязаных з праграмаваннем – напрыклад,
з апрацоўкай тэкстаў на натуральнай мове з
дапамогай Python.

Лабараторыя распазнання і сінтэзу маўлення
падкупляе сваёй атмасферай. Яна
падыходзіць для маладых людзей, якія маюць
у прыярэтэце не меркантильныя амбіцыі, а
найбольш аптымальнае рашэнне складаных
задач. Пачуццё запатрабаванасці і плённасці
працы, відавочнасць
практычнага выкарыстання вынікаў вельмі
грэюць душу, і я рады, што здабыў усё гэта
тут. Калі цвёрда вырашу звязаць жыццё з

навукай, то інстытут
адкрые мноства перспектыў па ўкараненні
распрацовак і атрымання патэнтаў.

*Яўгенія ЗЯНОЎКА, малодшы навуковы
супрацоўнік, выпускніца факультэта
сацыякультурных камунікацый 2015 г.:*

– Скончыла ФСК
па
спецыяльнасці
«сучасныя
замежныя мовы:
камп’ютарны
лінгвіст,
выкладчык
дзвюх замежных
моў (англійскай і
іспанскай)».
Затым

уладкавалася ў лабараторыю распазнання і
сінтэзу маўлення АППі НАН Беларусі і
паступіла ў магістратуру філалагічнага
факультэта БДУ па спецыяльнасці
«прыкладная і матэматычная лінгвістыка». У
2019 г. скончыла аспірантуру Цэнтра
даследаванняў беларускай культуры, мовы і
літаратуры па спецыяльнасці «сучасная
беларуская мова».

Юрась Гецэвіч выкладаў нам прадмет
«Камп’ютарныя тэхналогіі ў лінгвістыцы» і
прапанаваў супрацоўніцтва. Цяпер сама
выкладаю на факультэце сацыякультурных
камунікацый БДУ па тым профілі.

Мяне прыцягвае малады і дружны калектыў,
праца па спецыяльнасці. Мой асноўны
інтарэс – распрацоўка фармальных правілаў і
алгарытмаў рашэння дэлімітацыі
сінтэзаванага маўлення. Таксама займаюся

пошукам і распрацоўкай (падачай) новых праектаў, пішу артыкулы для ўдзелу ў розных канферэнцыях і навуковых часопісах, перакладаю публіцыстычныя артыкулы на англійскую і беларускую мовы. Праца ў лабараторыі лічыцца добрым досведам для развіцця прагматычных навыкаў у камп’ютарнай лінгвістыцы. Неўзабаве планую абараніць дысертацыю на тэму «Аптымізацыя лінгваакустычных рэсурсаў для сістэм сінтэзу беларускага маўлення».

Для кожнага супрацоўніка падбіраюцца простыя задачы, якія паступова ўскладняюцца. Нават калі не засвоілі нейкія тэарэтычныя аспекты ва ўніверсітэце, у лабараторыі абавязкова навучаць усяму і дадуць паспрабаваць сябе ў розных напрамках.

Надзея МАРХЕЛЬ

Сяргей МАЕЎСКІ

Усяго праглядаў: 50

vk 1 fb g+ o @

РАНЕЙШЫ	НАСТУПНЫ
Інтэлектуалы віруюць. “Што? Дзе? Калі?”, “Брэйн-рынг” – у што яшчэ гуляюць студэнты БДУ	Ганна БАСАВА пра журфак: «Шчаслівы той чалавек, які ведае, чым ён будзе займацца ў сваім жыцці»

👍 ВАМ ТАКСАМА МОЖА СПАДАБАЦЦА: